

Sygn. akt VI ACa 1128/11

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA– Irena Piotrowska (spr.)

Sędzia SA– Teresa Mróz

Sędzia SO del.– Jolanta Pyżlak

Protokolant st. sekr. sąd.– Agnieszka Prokopiuk

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2012 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa J. B.

przeciwko Skarbowi Państwa - Centralnemu Zarządowi Służby Więziennej

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 31 maja 2011 r., sygn. akt III C 597/09

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w ten sposób, że: zasądza od Skarbu Państwa Centralnego Zarządu Służby Więziennej na rzecz J. B. kwotę 2000 zł (dwa tysiące złotych), a w pozostałej części oddala powództwo;*
- 2. oddala apelację w pozostałej części;*
- 3. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego;*
- 4. przyznaje ze Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Warszawie na rzecz adwokata T. L. kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych), powiększoną o należny od niej podatek VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.*

Sygn. akt VI ACa 1128/11

UZASADNIENIE

Powód J. B. domagał się od pozwanego Skarbu Państwa Centralnego Zarządu Służby Więziennej w W. zasądzenia na jego rzecz kwoty 200.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, wobec przebywania w przeludnionych celach w czasie wykonywania w OZ w P. - Zakład Karny w Ż. oraz wobec niedostarczenia mu odpowiednich środków zabezpieczających w postaci rękawic jednorazowych, przy pracach porządkowych, oraz pozbawienia go możliwości warunkowego przedterminowego zwolnienia.

Pozwany Skarb Państwa wnosił o jego oddalenie w całości i zasądzenie kosztów procesu.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo i orzekł w przedmiocie kosztów procesu.

W motywach tego rozstrzygnięcia wskazano na następujące ustalenia faktyczne i ocenę prawną.

Powód przebywał (z przerwami) w różnych zakładach karnych począwszy od 1979 roku. W okresie od 21 czerwca 2004 roku do 27 października 2004 roku przebywał w Areszcie Śledczym W. G., od 27 października 2004 r. do 9 marca 2005 roku przebywał w Zakładzie Karnym we W., od 9 marca 2005 roku do 10 kwietnia 2006 roku przebywał w Areszcie Śledczym W. M., od 10 kwietnia 2006 roku do 23 maja 2006 roku przebywał w Zakładzie Karnym w S., od 23 maja 2006 roku do 6 marca 2007r. przebywał w Areszcie Śledczym W. M., do 6 marca 2007r. do 5 lipca 2007r. przebywał w Areszcie Śledczym W. G., oraz w okresie od 30 sierpnia 2008 roku do 22 września 2008 r. przebywał w Areszcie Śledczym W. G., w okresie od 22 września 2008 roku od 28 października przebywał w Zakładzie Karnym w K., od 29 października 2008 do 5 grudnia 2008 r. przebywał w Areszcie Śledczym W. S. od 5 grudnia 2009r. do 30 czerwca 2009r przebywał, w Zakładzie Karnym w Ż., w tym na oddziale w warunkach półotwartych OZ w P.. Powód ubiegał się o udzielenie mu warunkowego przedterminowego zwolnienia kary pozbawienia wolności. Z przyczyn merytorycznych nie uzyskał takiego zwolnienia. W czasie osadzenia w Zakładzie Karnym w Ż. powód miał wyznaczane raz na ok. 2,5 miesiąca dyżury porządkowe w celu wykonywania prac porządkowych w obrębie zakładu karnego. Do wykonywania tych prac były mu dostarczane rękawice gumowe. Powód był czasami zakwaterowany w celach przeludnionych, gdzie powierzchnia przypadająca na jednego osadzonego była mniejsza niż 3 m², przeludnienie to nie miało charakteru stałego i znacznego. Administracja zakładów karnych zawiadamiała o przeludnieniu sędziego penitencjarnego. Powód przebywał w celach które były wyposażone w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy oraz urządzenia sanitarne. Miał zapewnione osobne miejsce do spania, dostateczny dopływ powietrza, zapewniano odpowiednią do pory roku temperaturę oraz oświetlenie. Powodowi zapewniono bezpłatną opiekę medyczną, korzystał z kąpeli, miał dostęp do zimnej i ciepłej wody, mógł utrzymywać kontakt z najbliższymi poprzez widzenia, korespondencję i rozmowy telefoniczne, otrzymywał posiłki o odpowiedniej wartości odżywczej, mógł też otrzymywać paczki żywnościowe i higieniczno - odzieżowe, korzystał z audycji przez radiowęzeł. W celach w których przebywał nie było wilgoci ani zagrzybienia.

W ocenie Sądu Okręgowego roszczenie powoda jest bezzasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podniesiono, że powód swoje roszczenia o naruszenie dóbr osobistych, wiąże z naruszeniem jego godności osobistej, naruszeniem jego prawa do prywatności, intymności, integralności cielesnej czy też naruszeniem jego dobra w postaci zdrowia.

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Wskazano, iż w myśl art. 24 § 1 k.c. ochrona przysługuje jedynie, przed bezprawnym naruszeniem lub zagrożeniem dobra osobistego. Nie każde więc zagrożenie lub naruszenie takiego dobra uzasadnia jego ochronę.

W ocenie Sądu pierwszej instancji nie budzi wątpliwości, iż w okresie przebywania powoda w celach przeludnionych doszło do naruszenia jego dóbr osobistych. Uznano, że osadzenie w celach nadmiernie przeludnionych, stanowiło naruszenie godności osobistej powoda. Podkreślono, że zgodnie z treścią art.30 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Ponadto przyjęto, że osadzenie powoda w tych warunkach stanowiło też dodatkowo naruszenie prawa do prywatności, intymności.

Co do naruszenia dobra osobistego powoda w postaci zdrowia uznano, że powód w tym zakresie nie wykazał takiego naruszenia. Podniesiono, że powód nie wykazał, aby występujący u niego katar sienny, był związany z jakimkolwiek

bezprawnym działaniem pozwanego. W celach w których przebywał w OZ P. nie było wilgoci ani zagrzybienia. Powód nie wykazał też aby warunki bytowe w których przebywał w innych zakładach karnych spowodowały jakikolwiek uszczerbek na jego zdrowiu.

Stwierdzono zatem ,że nie doszło do naruszenia zdrowia powoda, gdyż nie został wykazany związek przyczynowy pomiędzy wystąpieniem u powoda schorzenia w postaci kataru siennego, a jakimikolwiek działaniami pozwanego.

Sąd pierwszej instancji wskazał , że mimo przyjęcia, iż doszło do naruszenia jego godności osobistej powoda, prawa do prywatności, intymności, to jednak okoliczność ta nie daje to podstawy, do zasądzenia zadośćuczynienia na rzecz powoda.

Podkreślono , że powód przebywał w zakładach karnych od 1979r. do czerwca 2009r. (z przerwami), w związku popełnionymi przez niego przestępstwami, a zatem winien on liczyć się z pewnymi ograniczeniami, dolegliwościami wynikającymi z tego faktu. Wskazano, że powód przebywając w różnych jednostkach penitencjarnych miał jednak zapewnione miejsce do spania, bezpłatną opiekę medyczną, otrzymywał również inne świadczenia zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Sąd Okręgowy wskazując na okoliczności, w jakich doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda stwierdził iż roszczenie o zasądzenie zadośćuczynienia nie zasługiwało na uwzględnienie, bowiem dobra osobiste powoda nie zostały naruszone działaniami stanowiącymi indywidualnie skierowaną przeciwko powodowi represję. Warunki w jakich przebywał powód dotyczyły też innych osadzonych w zakładach karnych. Warunki te były takie, jakie w danej sytuacji administracja zakładów karnych mogła zapewnić, starając się ograniczyć izolacyjne skutki kary pozbawienia wolności. Należy nadto zwrócić uwagę iż powód przebywał w OZ w P. przez okres 10 miesięcy w warunkach zakładu półotwartego co też zdecydowanie także ograniczyło izolacyjne skutki kary pozbawienia wolności.

Zaznaczono ,że mimo iż doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda, to jednak naruszenia te nie przybrały takiej formy, w której można byłoby uznać, iż powód przebywał w warunkach niegodziwych, nieludzkich będących torturą. Podniesiono, że art. 448 k.c. stanowi tylko jeden ze środków służących do usunięcia naruszenia dóbr osobistych. Wskazując na dopuszczalność kumulacji poszczególnych środków ochrony dóbr osobistych przewidzianych w art. 24 i 448 k.c. Sąd pierwszej instancji podniósł , że powód nie wystąpił w tej sprawie z roszczeniem niemajątkowym, domagając się jedynie roszczenia majątkowego o zasądzenie zadośćuczynienia, które w ocenie tego Sądu jest niezasadne. Uznano, że kwestie warunkowego przedterminowego zwolnienia z kary pozbawienia wolności były przedmiotem postępowania karnego przed właściwym Sądem Penitencjarnym, i jako takie zdaniem nie mogą być rozpatrywane w kategoriach naruszenia dóbr osobistych powoda.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości i podnosząc następujące zarzuty:

1. obrazę przepisu art. 233 § 1 k.p.c. polegającą na naruszeniu zasady swobodnej oceny dowodów oraz ustaleniu stanu faktycznego w znacznej mierze na oświadczeniach pozwanego,
2. obrazę przepisu art. 24 k.c. polegającą na jego niezastosowaniu w zakresie, w jakim daje on podstawę do zasądzenia zadośćuczynienia pieniężnego w związku z naruszeniem dóbr osobistych,
3. obrazę przepisu art. 448 k.c. polegającą na jego niezastosowaniu, co doprowadziło do nieprzyznania powodowi odpowiedniej sumy pieniężnej tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Wskazując na powyższe zarzuty, wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył , co następuje.

Apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie co do zasady. Wysokość dochodzonego pozwem zadośćuczynienia była zdecydowanie wygórowana.

Sąd Apelacyjny stwierdza, że podniesione w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego oraz procesowego są częściowo uzasadnione.

Na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód był osadzony w celach, w których powierzchnia przypadająca na osobę była mniejsza niż 3 m² oraz, że brak zapewnienia osadzonym w jednostkach penitencjarnych minimalnych norm powierzchniowych, nie może być stanem zasługującym na aprobatę. W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy uznał, że osadzenie powoda w celach nadmiernie przeludnionych, w warunkach niezapewniających mu intymności i prywatności stanowiło naruszenie jego dóbr osobistych.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie jest trafne stanowisko Sądu Okręgowego, zaprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że skoro fakt przeludnienia w jednostkach penitencjarnych nie dotyczy wyłącznie powoda oraz, że powód w chwili popełnienia przestępstwa powinien liczyć się z tym, że warunki w jednostkach penitencjarnych nie należą do komfortowych, to jego roszczenie o zrekompensowanie krzywdy poprzez zapłatę zadośćuczynienia nie zasługiwało na uwzględnienie.

Z poczynionych w niniejszej sprawie ustaleń wynika, że warunki panujące w jednostkach penitencjarnych, w których przebywał powód naruszały jego godność osobistą.

Obowiązek poszanowania godności osobistej jest obowiązkiem władzy publicznej (art.30 Konstytucji RP). Realizacja zadań przez Państwo nie może prowadzić do większego ograniczenia praw człowieka i jego godności niż to wynika z zadań ochronnych i w celu zastosowania środka represji (por. wyrok SN z 28 lutego 2007r., V CSK 431/06, OSNC 2008/1/13). Zapewnienie przez Państwo godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności jest jednym z podstawowych wymagań demokratycznego państwa prawnego. Także normy ratyfikowanych przez Polskę przepisów prawa międzynarodowego wskazują na obowiązek traktowania osób pozbawionych wolności w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka (art.10 ust.1 Międzynarodowego Pakietu Praw Osobistych i Publicznych oraz art.3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka). Potwierdzeniem tej tendencji jest stwierdzenie przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności z Konstytucją wyjątkowego przepisu art.248 k. k. w., który zezwalał, w szczególnie uzasadnionych przypadkach oraz wyłącznie na czas oznaczony i przy zachowaniu określonego w tym przepisie trybu postępowania, na możliwość ograniczenia wielkości powierzchni celi na jednego skazanego poniżej 3 m². (por. wyrok TK z 26 maja 2008r. SK 25/07, Dz. U. Nr 96, poz.620).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego mimo wnikliwie przeprowadzonego postępowania dowodowego i trafnych ustaleń Sądu pierwszej instancji co do naruszenia godności osobistej powoda jego powództwo o zadośćuczynienie błędnie zostało oddalone w całości. Przy takich ustaleniach faktycznych powództwo to zasługiwało na uwzględnienie co do zasady. Sąd Apelacyjny zważa, że ramy swobodnej oceny dowodów przewidziane w art.233§1 k.p.c. muszą być zakreślone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których Sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Ustalenia faktyczne dokonane w oparciu o tak ocenione dowody nie mogą wykazywać błędów tak faktycznych, jak i logicznych tj. błędności rozumowania i wnioskowania (por. wyrok SA w Szczecinie z 20 listopada 2007r., III AUa 598/07). Brak konsekwencji w zakresie oceny dowodów i poczynienie na ich podstawie błędnych wniosków wskazuje, że w niniejszej sprawie doszło do obrazy art.233§1 k.p.c.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art.24§1 k.c. w związku z art.448 k.c. co do wysokości należnego powodowi zadośćuczynienia Sąd Apelacyjny zwraca uwagę na dorobek orzecznictwa Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, który wyznacza kierunek wykładni art.3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Motywy wyroków tego Trybunału wskazują, że przy ustaleniu, czy warunki pobytu w zakładzie przekraczają zakres dolegliwości uzasadniających stwierdzenie, że nastąpiło naruszenie art.3 Konwencji. Trybunał posługuje się

kryterium tzw. kumulatywnej oceny zaistniałych warunków. Kryterium to wymaga dokonania kompleksowej oceny wszystkich aspektów warunków oraz rygorów pobytu, takich jak: powierzchnia celi, liczba osób w celi, warunki sanitarne, możliwość zapewnienia minimum prywatności, ilość czasu spędzonego poza celą, możliwość pracy, czas i częstotliwość zajęć sportowych oraz wiele innych okoliczności. Pewne braki i nieprawidłowości w zakresie niektórych warunków pobytu mogą być częściowo rekompensowane udogodnieniami w zakresie innych warunków (opieka medyczna, możliwość rekreacji), co może zmniejszać indywidualne poczucie krzywdy.

Przenosząc te rozważanie na grunt niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny stwierdza, że dochodzone przez powoda zadośćuczynienie w wysokości 200.000 zł jest kwotą zdecydowanie wygórowaną, która nie znajduje żadnego uzasadnienia w rozmiarze krzywdy doznanej przez powoda.

Przy ocenie, jaka suma jest odpowiednia tytułem zadośćuczynienia za doznana krzywdę spowodowaną naruszeniem dóbr osobistych, należy mieć na uwadze rodzaj dobra, które zostało naruszone oraz charakter, stopień nasilenia i czas trwania doznawania przez osobę, której dobro zostało naruszone, ujemnych przeżyć psychicznych spowodowanych naruszeniem (krzywda). Dla oceny tej nie bez znaczenia jest stopień winy osoby naruszającej dobra osobiste. Podstawową funkcją zadośćuczynienia pieniężnego za naruszenie dóbr osobistych (art. 448 k.c.) jest funkcja kompensacyjna. Trzeba także zważyć w jakich warunkach bytowych powód przebywał w okresach kiedy pozostawał na wolności, jak przedstawia się jego aktualna sytuacja majątkowa oraz jaki jest ogólny stan zamożności społeczeństwa. Z zeznań powoda wynika, że w począwszy od 1979r. (z krótkimi przerwami) większość czasu przebywał w więzieniu. Dodatkowo należy zważyć, że niewątpliwe niedogodności związane z pobytem w zakładzie karnym i fakt znajomości realiów więziennych nie odstraszył powoda od ponownego popełnienia przestępstw i powrotu w to samo miejsce.

Z drugiej strony trzeba mieć na uwadze, że do podstawowych zadań Służby Więziennej należy między innymi zapewnienie osobom skazanym na karę pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowanym przestrzegania ich praw, a zwłaszcza humanitarnych warunków bytowych, poszanowania godności, opieki zdrowotnej i religijnej (por. art. 2 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010r. o Służbie Więziennej Dz. U. z 2010r. Nr 79 poz. 523).

Sąd Apelacyjny, w niniejszym składzie, w pełni podziela stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym umieszczenie osoby pozbawionej wolności w celi o powierzchni przypadającej na osadzonego mniejszej niż 3 m² może stanowić wystarczającą przesłankę stwierdzenia naruszenia jej dóbr osobistych. Odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 448 k.c. za krzywdę wyrządzoną tym naruszeniem nie zależy od winy. (por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011r. III CZP 25/11, Biul. SN 2011/10/6)

Należy podkreślić, że art. 448 k.c. nie określa, kto ponosi odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych i nie różnicuje jej w zależności od podmiotu odpowiedzialnego. Do roszczeń opartych na tej podstawie musi jednak znaleźć zastosowanie nadrzędna zasada konstytucyjnej odpowiedzialności władzy publicznej. Oznacza to, że jeżeli źródłem odpowiedzialności jest szkoda pozostająca w normalnym związku przyczynowym z wykonywaniem władzy publicznej, to jest ona oparta na przesłance bezprawności. Utrzymanie jako przesłanki tej odpowiedzialności także czynnika subiektywnego (winy) naruszałoby konstytucyjnie ukształtowaną zasadę odpowiedzialności państwa za działania w sferze imperium.

Obowiązek naprawienia szkody, także wtedy, gdy została wyrządzona przez władzę publiczną, może być ograniczony w ustawie. Zakres dopuszczalnych ograniczeń wskazał Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 23 września 2003 r., K 20/02 (OTK-A 2003, nr 7, poz. 76), odnosząc je do zróżnicowania mechanizmów miarkowania odszkodowania ze względu na "powszechnie uznawane, wręcz konieczne sposoby dyferencjacji kompensacji"; do elementów takich zaliczył np. przyczynienie się poszkodowanego, rodzaj szkody i zasady słuszności. Znaczenie konkretnych czynników występujących w okolicznościach sprawy jako podstawy rozstrzygnięcia przez sąd o żądaniach danego pozwu, Trybunał Konstytucyjny podkreślił też w wyroku z dnia 7 lutego 2005 r., SK 49/03 (OTK-A 2005, nr 2, poz. 13), w którym nie dopatrywał się niezgodności z Konstytucją art. 448 k.c. w części, w jakiej zawiera on zwrot "sąd może przyznać". Ograniczenia ustawowe odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną działaniem władzy publicznej są jednak

dopuszczalne tylko w odniesieniu do zakresu kompensacji, a nie co do zasady odpowiedzialności, jednoznacznie określonej w art. 77 ust. 1 Konstytucji.

Podniesiony w apelacji zarzut obrazy przepisu art. 6 k.c. w związku z art. 24 k.c. polegającej na uznaniu, że to na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia faktu, iż warunki w jakich przebywał w zakładach karnych i innych placówkach izolacyjnych odpowiadały obowiązującym normom i nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda jest bezprzedmiotowy wobec przyznania przez stronę pozwaną faktu umieszczenia powoda w przeludnionych celach.

W świetle powyższego Sąd Apelacyjny uznał, że kwota 2000 zł w adekwatny sposób zrekompensuje powodowi doznaną krzywdę wynikającą z naruszenia jego dobra osobistego spowodowanego umieszczeniem go w celach o powierzchni przypadającej na osadzonego mniejszej niż 3 m², przy uwzględnieniu zakresu naruszonego dobra, dotychczasowego trybu życia oraz aktualnej sytuacji życiowej i majątkowej powoda. Żądanie zasądzenia zadośćuczynienia ponad kwotę 2000 zł, jako zbyt wygórowane i nie znajdujące dostatecznego uzasadnienia w zgromadzonym materiale dowodowym, podlegało oddaleniu.

Mając to wszystko na uwadze, zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie nie mógł się ostać i dlatego na podstawie art. 386§1 k. p. c i art. 385 k. p. c. orzeczono, jak na wstępie.

Co do kosztów postępowania Sąd Apelacyjny uznał, że z uwagi na brak jakichkolwiek dochodów po stronie pozwanego oraz brak możliwości pracy w zakładzie karnym zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek pozwalający na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpić od obciążania powoda tymi kosztami. Zdaniem Sądu Apelacyjnego taka uzasadniona sytuacja ma miejsce w przedmiotowej sprawie. Powód nie posiada jakichkolwiek dochodów, ani żadnego majątku (oświadczenie powoda o stanie rodzinnym majątku dochodach k 18- 19 akt), a zatem nie jest w stanie ponieść kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pozwanego, w związku z czym odstąpiono od obciążania powoda kosztami postępowania na rzecz strony pozwanej, jak i też nie obciążono powoda kosztami sądowymi.

Na podstawie rozporządzenia § 6 pkt 6 w zw. z §13ust.1pkt2 Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2002. Nr 163 poz.1348) orzeczono o wynagrodzeniu z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.